

PLAVI JAHAAČ

Priredili

Vasilij Kandinski i Franz Marc

Preveli

Marcel Bačić i Jasenka Mirenić-Bačić

Izdavač

Hrvatski glazbeni zavod

Pišu i govore

Roger Allard
Marcel Bačić
Vladimir Biti
David Burljuk
Erwin von Busse

Dalibor Davidović
Nikša Gligo
Thomas von Hartmann
Vasilij Kandinski
Zoran Kravar

Nikolaj Kulbin
Mihail Kuzmin
August Macke
Franz Marc
Petar Milat

Leonid Sabanjejev
Arnold Schönberg
Eva Sedak
Ivan Supek
Mladen Tarbuk

DUHOVNA DOBRA

»Neobično je, kako ljudi duhovna dobra posve drukčije vrednuju od materijalnih. Osvoji li, primjerice, netko svojoj domovini nove kolonije, klicati će mu čitava zemlja. Neće biti niti časa dvoumljenja treba li koloniju i zaposjesti. Istim se oduševljenjem pozdravljaju i tehnička dostignuća. Dođe li, međutim, netko na pomisao da svojoj domovini daruje neko posve duhovno dobro, naići će, gotovo uvijek, na ljutito i uzrujano odbijanje, njegov će se dar smatrati sumnjivim i nastojat će ga se na svaki način ukloniti; kada bi se smjelo, još bi se i danas darovatelja zbog njegova poklona spaljivalo.

...

Strahovito je teško suvremenicima darivati duhovna dobra.

...

Ova melankolična razmatranja spadaju na stranice *Plavoga jahača*, jer otkrivaju simptome velikog zla zbog kojega će *Plavi jahač* možda izdahnuti, a zove se – sveopće pomanjkanje zanimanja za nova duhovna dobra... »Čemu nove slike i nove ideje? Što za njih možemo kupiti? Imamo već previše starih koje nas također ne vesele, a koje su nam nametnuli odgoj i moda.«

Ali – možda smo i mi u pravu. .... Jer svjesni smo da svijet naših ideja nije kuća od karata za zabavu i igru, nego da obuhvaća dijelove jednog kretanja čiji se titraji osjećaju u cijelome svijetu.

...

Nove su ideje teško razumljive samo jer su neobične. Koliko puta valja izgovoriti ovu rečenicu da bi jedan između stotine iz nje napokon izvukao najočitije posljedice?

Ali mi se nećemo umoriti izgovarajući je, kao što se nećemo umoriti izgovarati nove ideje i pokazivati nove slike, sve dok ne dođe dan kada ćemo naše ideje sretati na seoskim putevima.«

Franz Marc, *Duhovna dobra*, prvo poglavlje *Plavoga jahača*, München, 1912, iščitano i do neprepoznatljivosti ispreskakano kao dobrodošlica:

– novoj knjizi koja će svjetlo dana ugledati prvoga mjeseca tek započete godine i

– novim hagezeovcima, na početku raciranja njihovim »seoskim putevima«....

Uredništvo

UZ NOVU GODINU

Kultura neke zajednice ustraje na tradiciji i latentno podržava već odavno završene procese, njihove vrijednosti i institucije koje ih čine, no istodobno je nema bez promjena, što se često zanemaruje. Hrvatski glazbeni zavod ima 180-godišnju tradiciju i sjaj 19. stoljeća, koje je vrijedno osjećati i poštivati, ali u 21. stoljeću tradicija je tek baza suvremenih potreba. Glazbeni zavodi, gradske kavane, umjetnička, studentska i sportska udruženja, streljane, knjižnice i kina danas su zamijenjeni web portalima, blogovima, facebookom, kioscima kao multimedijalnim knjižarama, čije su posljedice, paradoksalno, nikad lakše globalno povezivanje i nikad teže ostvarivo istinsko druženje.

Što u tako viđenom vremenu Hrvatski glazbeni zavod može ponuditi svojim članovima? Do sada: pogodovne cijene ulaznica za priredbe i tiskovna izdanja, pristup raritetnom inventaru specifične knjižnice, djelatnost amaterskih društvenih ansambala, interdisciplinarno promišljanje glazbe unutar Klubova srijedom, otkrivanje glazbenih zanata laicima unutar Radionice utorkom, te tu i tamo još ponešto.

Nije malo, ali moglo bi još, drukčije, novije. Zato smo, kao članice HGZ-a, odlučile s nekoliko novih zamisli potaknuti one koji se uvijek vraćaju u HGZ, ali i one koji još niti ne znaju što je to. No, ostvarenje tih zamisli nije moguće bez vaše pomoći.

Za sada samo nekoliko natuknica:

HGZ će uskoro dobiti novu adresu, ali ovaj put s prefiksom www. Planiramo internetski kutak za ideje, kritke, pokude, pohvale, no u »iščekivanju virtualnog« na raspolaganju vam je »starinska« kutija koja će se nalaziti pored blagajne HGZ-a. Vaši komentari bit će pomno čitani i uzeti u obzir! Najavljujemo i projekte STOLICE i *HaGeZeici* s kojima ćemo vas pobliže upoznati u veljači i ožujku, no u zamjenu za zatajenu informaciju, već vam sada najavljujemo novu vrst jednomjesečnih podrumskih druženja (aukcije, dobrotvorni amaterski koncerti, okrugli stolovi, maskenbal...) čiji veseli sadržaj i ime prepustamo vama, dragi članovi, stoga očekujte pozivnice. Jedan od novih projekata već je i realiziran – serija radijskih priloga o djelovanju HGZ-a i zbivanjima u njemu, koje možete poslušati svake srijede od 11

do 13 sati u emisiji *Svijet glazbe* na Trećem programu Hrvatskoga radija. Najzanimljiviji dijelovi sa radio valova naći će se i u mjesečnim glasilima *HaGeZe*.

Nadamo se da ćemo ovime uspjeti ostvariti novi prostor za vašu kreativnost, agilnost, sudjelovanje i razmjenu mišljenja. Želimo podržati stvaranje »novog« Hrvatskoga glazbenog zavoda koji ovoj građanskoj sredini još uvijek treba – kao alternativa.

Vaše,

Nina Čalopek,
Maja Milošević,
Petra Pavić

**HOROWITZ, TOSCANINI –
TO SU MOJI LJUDI**

Stephen Kovacevich, svjetski priznat pijanist, nastupio je 13. prosinca u HGZ-u u sklopu humanitarne akcije *Jadran u zeleonom* izvevši Beethovenove *Diabelli varijacije*, djelo rijetko viđeno na programima, te zajedno s Goranom Končarom Brahmsovu Violinsku sonatu br. 1 u G-duru. Taj rođeni Amerikanac hrvatskog podrijetla s londonskom adresom postigao je međunarodni uspjeh vrhunskim pijanističkim, ali i dirigentskim interpretacijama djela 18. i 19. stoljeća. Donosimo dio razgovora, emitiranog na Trećem programu Hrvatskog radija 17. prosinca u emisiji *Svijet glazbe* urednice Jane Haluze, koji je sa Stephenom Kovacevichem vodila Maja Milošević.

Osjećate li se kao kod kuće dok ste u Hrvatskoj?

SK: Moj je otac rođen na otoku Hvaru, koji sam naravno posjetio, no svo sam ovo vrijeme redovito dolazio u Dubrovnik, izuzevši posljednjih šest godina. Posjetio sam Split, Zagreb i druga mjesta, ali osjećam li se kao kod kuće? Da – jer sam svjestan da sam Hrvat; ne – jer ne govorim hrvatski jezik, nisam ga slušao kao dječak jer nisam živio s ocem. Međutim, u svojoj

krvi osjećam dio glazbenog karaktera koji je prisutan i kod mojih hrvatskih prijatelja glazbenika.

Što mislite o koncertnoj dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda?

SK: To je jedna od najboljih dvorana na cijelome svijetu. Goran Končar, violinist s kojim sviram večeras, rekao mi je da je sâm David Ojstrah smatrao ovu dvoranu jednom od najboljih uopće. Ja se s time u potpunosti slažem. Dvorane ove veličine, namijenjene ovolikom broju ljudi, uz ovoliku količinu drva – to su izvrsne dvorane!

Primjetila sam da na svojim programima uglavnom imate djela Beethovena, Brahmsa i Schuberta. Zbog čega ih iznova izvodite?

SK: Schuberta volim zbog njegove liričnosti, zato jer je mračan. Veoma me privlači glazba koja u sebi nema element zabavnosti. Kod Beethovena nije samo njegovo treće razdoblje ono što volim, više nisam takav snob kakav sam bio kao momak. Kod njega ima zaista svega, ali nema onog senzualnog aspekta. Za Mozarta znamo da je volio ljubav, to se može čuti u njegovoj glazbi, no Beethoven je bio poput nekog ludog svećenika. Uvijek se zaljubljavao, no nažalost uvijek u žene koje nije zanimalo. Nije bio atraktivan, bio je musav i kada bi se ujutro brijao, bilo bi krvi posvuda po njegovu licu. Nije baš bio princ na bijelome konju. Moguće je da on uopće nije imao ljubavni život. Mozart je imao, kao što znamo, veoma bogat ljubavni život. Brahms je imao tužan ljubavni život, ali ga je ipak imao. Schubert ga je također imao, ali je umro u trideset i prvoj godini...

Što mislite o glazbi 20. i 21. stoljeća?

SK: Ono što je za mene »novija« glazba, Vama je stara; primjerice Bartók i Stravinski. Mislim da je tekstura ono najljepše u glazbi današnjice, ali u toj glazbi ne čujem ništa što me »dira«. Ne mogu zamisliti današnjeg skladatelja koji bi rekao: »Moja je glazba namijenjena zaljubljenima«. Nije bitno jesi li zaljubljen, je li ti umro netko blizak, jesi li bolestan – ta glazba te jednostavno ne hrani, ništa ti ne daje. Recimo, kada si usamljen, Bartók je prava utjeha. On je divlji, opasan, ima tu crtu samoće. Taj emocionalni dio glazbe danas nije živ. Glazba je veoma intelektualna, ali su zbog toga orkestracije fantastične, invencija je

na najvišoj razini. Tko još piše ljubavne pjesme? Možete li zamisliti Schumanna današnjice? Danas osjećamo glad za nečim novim. Možda je problem u mojim godinama, no odbijam razmišljati na taj način i uvjeravati se da pripadam pogrešnoj generaciji jer posjećujem koncert za koncertom, a na kraju uvijek ostanem »gladan«.

S osamnaest godina napustili ste rodnu Kaliforniju te otišli studirati i živjeti u London. Zbog čega?

SK: Zbog slavne engleske pijanistice Dame Myre Hess koju sam slušao u San Franciscu, gdje je ona mene zapazila i htjela da postanem njezin student. Ja sam zatim od Sveučilišta u Kaliforniji tražio i dobio stipendiju te otišao k njoj na studij u London. Nikada se nisam vratio jer sam na neki način postao europski snob, ali sam dolaskom Obame u predsjedničku fotelju veoma sretan i ponosan na svoju zemlju. Kad bih mogao birati, vratio bih se ponovno u rodnu Kaliforniju.

Možete li usporediti »stari« i »novi« svijet s aspekta jednog vrhunskog klasičnog glazbenika?

SK: Mislim da europska tradicija mnogo duguje glazbi razdoblja od Mozarta do Bartóka. Postoje i briljantni američki glazbenici, no oni »mirišu« predobro. Potrebno je malo prljavštine i mizerije, a Europa je specijalizirana za to. Jedna od najboljih publika na svijetu jest ona iz New Yorka, to je sigurno. Američka je publika veoma živa, dok je ona europska pomalo snobovska, iako i pariška ponekad zna biti veoma divlja!

Tko je imao najviše utjecaja na Vašu karijeru?

SK: Veliki je utjecaj imao dirigent Arturo Toscanini. Naravno da ga nikada nisam upoznao, ali sam se zbližio s njim preko snimki. Tu je i potpuno drukčiji Otto Klemperer. On je bolji za spore komade, a Toscanini za brze. Dok sam bio dječak, moj je bog bio Vladimir Horowitz, najbolji pijanist na svijetu. Izdvojio bih Rahmanjinova, dubokog, nevjerojatnog interpreta i predivnog skladatelja. Tu je i Artur Schnabel, veoma prljav i zanimljiv. Schnabel, Horowitz, Klemperer, Toscanini – to su moji ljudi.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

U srijedu, 10. prosinca 2008. održana je redovna godišnja skupština članova HGZ-a. Riječ je o skupštini koja je izvještala članstvo o prethodnoj, 2007. godini, no kako je već bio kraj 2008. izvješće je obuhvatilo i prvu polovicu 2008. godine. Potpuno izvješće o protekloj godini bit će podneseno na sljedećoj skupštini, predviđenoj za proljeće 2009. Skupštini je pristustvovalo 42 članova, a predsjedavao joj je Igor Gjadrov.

Predsjednik HGZ-a Marcel Bačić pozdravio je skupštinu prigodnim riječima i osvrnuo se na razdoblje između dviju skupština, te podsjetio na dvije promjene u HGZ-u u 2008. godini: nova poslovna tajnica Jelena Gladović naslijedila je Janu Korenić-Sušec, a blagajničke je poslove od Olge Soldatov preuzela Maja Milošević. Uslijedilo je izvješće ravnateljstva o radu, financijsko izvješće te izvješće nadzornog odbora. Na kraju su izloženi planovi za rad u 2009. godini. U diskusiji je bilo riječi o načinima financiranja i izradi web stranice HGZ-a, mogućnostima osnivanja novih ansambala u HGZ-u te o pitanjima vezanim uz plaćanje članarine. Nakon toga su sva izvješća i plan prihvaćeni.

Članarina za 2008. i za 2009. godinu ostaje u iznosu od 100,00 kuna; studenti i umirovljenici plaćaju članarinu 50,00 kuna, a od 2009. ta pogodovna članarina vrijedi i za članove HGZ-ovih ansambala (Društvenog orkestra, Društvenog jazz orkestra-Big Banda, Društvenog komornog ansambla i Društvenog zbora).

Na skupštini je potvrđen reizbor članice ravnateljstva Seadete Midžić, a prof. Marcelu Bačiću, mr. Naimi Balić, prof. Zvonimiru Berkoviću, Sandi Božić, akademiku Nedjeljku Fabriju, ing. Mladenu Filjaku, dr. Snješki Knežević, maestru Tonku Ničiću, dr. Stjepanu Plavec, dr. Evi Sedak i mr. Josipu Šabanu mandat još traje. Budući pak da se je Vladimir Krpan zahvalio na članstvu u ravnateljstvu, izabran je novi član, pijanist Ljubomir Gašparović, profesor Muzičke akademije i dugogodišnji suradnik HGZ-a.

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
10 000 Zagreb, Gundulićeva 6
tel. i fax. 48 30 833
e-mail: hgz@zg.t-com.hr
KNJIŽNICA tel. 48 30 824
pon, sr. i pet. 11–14, srijeda 16–20 sati
BLAGAJNA HGZ-a tel. 48 30 822
radi ponedjeljak–petak 10–13 i 19–20 sati
i uvijek jedan sat prije početka koncerta

VELIKA DVORANA HRVATSKOGA GLAZBENOG ZAVODA

KONCERTNA SEZONA
CLXXXII (2008/2009)
SIJEČANJ

UREDNIŠTVO:
Eva Sedak
Nada Bezić
Maja Milošević
PRIPREMA:
Jelena Gladović
ZA IZDAVAČA:
Marcel Bačić

nedjelja, 11. I. u 20 sati

IPEW Medjunarodni udaraljkaški tjedan
Završni koncert međunarodnog udaraljkaškog
festivala

Sudionici: biNg bang (Hrvatska), GRUPU
(Brazil), MOL PERCUSSION ORCHESTRA
(Belgija), PERKUVA (Španjolska)

Dirigent: Igor Lešnik

Solisti: Fernando Hashimoto, Vid Jamnik,
Arthur Lipner, Leo Ouderits, Manel Ramada

*Djela koja se izvode bit će najavljena na
koncertu*

subota, 17. I. u 20 sati

MUZIČKA AKADEMIJA SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

Koncert oratorijske glazbe

Studenti pjevačkog odsjeka

nedjelja, 18. I. u 12 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD
Predstavljanje knjige Plavi jahač

nedjelja, 18. I. u 20 sati

HRVATSKI BAROKNI ANSAMBL III / VII
»Zvuci iz salona Esterházyevih«

J. Haydn

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 20. I. u 20 sati

ART AGENT – *Guitarra viva II / IV*

Goran LISTEŠ

Bach, Listeš, Albéniz

četvrtak, 22. I. u 20 sati

HRVATSKA UDRUGA KLAPA

CIKLUS *Dalmatinske klape grada Zagreba*

nedjelja, 25. I. u 20 sati

Ciklus *Virtuoso IV / VIII*

DEBUSSY

Marcelo ZELENČIĆ, klarinet; Alja

MANDIĆ, violončelo i pijanisti: Danijel

GAŠPAROVIĆ, Jelena PLEČAŠ, Robert

BATELIĆ, Nikola KOS, Tonja ČUIĆ, Ana

PAVLINA, Bernard ŠTANCEL i Petra

MILKOVIĆ

BESPLATNE ULAZNICE ZA ČLANOVE HGZ-a

utorak, 27. I. u 20 sati

KONCERTNA DIREKCIJA ZAGREB
ZAGREBAČKI KVARTET

M. Ravel, W. A. Mozart, M. Cipra

srijeda, 28. I. u 19.30 sati

HRVATSKI GLAZBENI ZAVOD

Podrumska dvorana

Klubić HGZ-a

GLAZBOLIJEK

Baldo Mikulić, učitelj pjevanja i terapeut

pjevanjem (Škola za otkrivanje glasa)

Petra Brusić, terapeut muzičke stimulacije

petak, 30. I. u 20 sati

SKD PROSVJETA

SVETOSAVSKA AKADEMIJA

dirigent i solistica: Divna Ljubojević

ansambl MELÓDI

N. Barački, D. Ljubojević, S. Pašćan,

D. Mladenović, Dagomis, Ipolitov-Ivanov,

N. N. Kedrov

subota, 31. I. u 20 sati

ART AGENT

PIANOFORTISSIMO

Jenő Jandö, klavir